

Зінченко С.В. Психологічна підготовка майбутніх фахівців пожежно-рятувальної служби до діяльності в екстремальних умовах: особистісний аспект / Зінченко С.В., Веселівський Р.Б. // Проблеми цивільного захисту населення: матеріали I Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції, присвяченої 180-річчю Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – К. – С. 50-52.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ: ОСОБИСТІСНИЙ АСПЕКТ

Зінченко С.В., Веселівський Р.Б.

*Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності ДСНС України
zn_sv@ukr.net*

На сучасному етапі найважливішою вимогою до психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців пожежно-рятувальної служби є формування у них емоційно-вольової стійкості, здатності протистояти небезпеці та витримувати негативні емоційні й фізичні впливи на психіку, а також формування надійності психіки, її завадостійкості.

Так збереження чи підвищення стресостійкості у майбутніх фахівців пожежно-рятувальної служби спрямоване на використання особистістю власних ресурсів з врахуванням збереження свого здоров'я та працездатності під час виконання професійних обов'язків в екстремальних або стресових ситуаціях.

Відповідно вольова діяльність фахівців пожежно-рятувальної служби передбачає низку актів: оцінку ситуації, що склалася; вибір шляху для майбутньої дії; вибір засобів, необхідних для досягнення мети; прийняття рішень і т. ін. Вольова дія починається з виникнення збудження (спонукання) і постановки мети. Крім цього, вольовій дії передують ще й обдумування, усвідомлення, обговорення мети дії та боротьба мотивів прийняття рішення, планування дій, засобів і способів їх здійснення.

Адже у процесі боротьби мотивів людина приймає рішення, що виявляється в обмеженні одних збуджень щодо інших і прийнятті цілі діяльності. Іноді воно є протилежним тому, що було першим. Процес прийняття рішення виступає як особлива стадія вольової дії та вимагає не лише максимальної усвідомленості, а й рішучості, мужності й відповідальності особистості [2, с. 13]. Особливо активно прослідковується цей процес, коли зіштовхуються несумісні спонукання, і особистість змушена вибирати між вузько особистісними мотивами та громадянським обов'язком, між логікою розуму і почуттям.

Тому процес формування стану психологічної готовності фахівців пожежно-рятувальної служби до діяльності в екстремальних умовах є послідовністю взаємопов'язаних дій:

- усвідомлення своїх потреб, вимог суспільства, колективу або поставленої іншими людьми завдання;
- усвідомлення цілей виконання завдань, вирішення яких призведе до задоволення потреб або виконання поставленого завдання;
- осмислення та оцінка умов, в яких будуть протікати події, актуалізація досвіду;
- визначення на основі досвіду і оцінки майбутніх умов діяльності найбільш раціональних і можливих способів вирішення завдань;
- прогнозування прояву своїх інтелектуальних, емоційних, мотиваційних і вольових процесів, оцінка співвідношення своїх можливостей, рівня домагань і необхідності досягнення певного результату;

- мобілізація сил відповідно до умов і завдань, самонавіювання віри в успішне досягнення мети [1, с. 101].

Таким чином, особистісна готовність майбутніх фахівців пожежно-рятувальної служби до діяльності в екстремальних умовах є емоційно-інтелектуальною, вольовою, мотиваційною, що включає зацікавлене ставлення до діяльності, почуття відповідальності, впевненість в успіху, потребу виконання поставлених завдань на високому професійному рівні, мобілізацію сил, подолання непевності тощо.

Література:

1. Корнилова Т.В. Когнитивный стиль и факторы принятия решения в ситуации неопределенности / Т.В. Корнилова [и др.] // Когнитивные стили: тезисы научно-практического семинара. – Таллин, 1986. – С. 99-103.
2. Особистість в екстремальних умовах: збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю: [в 2 ч.] / за ред. О.А. Кривопишиної, Б.І. Шуневича. – Л.: ЛДУ БЖД, 2013 – Ч.І.– С. 13.